

T0.2. sz. útmutató

A radioaktív hulladék-tároló létesítmények eseti jelentései

Verzió száma:

2.

2021. november

Kiadta:

Kádár Andrea Beatrix
az OAH főigazgatója
Budapest, 2021

A kiadvány beszerezhető:
Országos Atomenergia Hivatal
Budapest

FŐIGAZGATÓI ELŐSZÓ

Az Országos Atomenergia Hivatal (a továbbiakban: OAH) az atomenergia békés célú alkalmazása területén működő, önálló feladat- és hatáskörrel rendelkező, országos illetékességű, központi kormányzati igazgatási szerv, kormányzati főhivatal. Az OAH-t a Magyar Köztársaság Kormánya 1990-ben alapította.

Az OAH jogszabályban meghatározott közfeladata, hogy az atomenergia alkalmazásában érdekelt szervektől függetlenül ellássa és összehangolja az atomenergia békés célú, biztonságos és védett alkalmazásával, így a nukleáris és radioaktív hulladék-tároló létesítmények, nukleáris és más radioaktív anyagok biztonságával, nukleárisveszélyhelyzet-kezeléssel, nukleáris védettséggel kapcsolatos hatósági feladatokat, valamint az ezekkel összefüggő tájékoztatási tevékenységet, továbbá javaslatot tegyen az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos jogszabályok megalkotására, módosítására, és előzetesen véleményezze az atomenergia alkalmazásával összefüggő jogszabályokat.

Az atomenergia alkalmazása hatósági felügyeletének alapvető célkitűzése, hogy az atomenergia békés célú felhasználása semmilyen módon ne okozhasson kárt a személyekben és a környezetben, de a hatóság az indokoltnál nagyobb mértékben ne korlátozza a kockázatokkal járó létesítmények üzemeltetését, illetve tevékenységek folytatását. Az alapvető biztonsági célkitűzés minden létesítményre és tevékenységre, továbbá egy létesítmény vagy sugárforrás élettartamának minden szakaszára érvényes, beleértve létesítmény esetében a tervezést, a telephely-kiválasztást, a létesítést, az üzembe helyezést és az üzemeltetést, valamint a leszerelést, az üzemben kívül helyezést és a bezárást, radioaktív hulladék-tárolók esetén a lezárást követő időszakot, radioaktív anyagok alkalmazása esetén a szóban forgó tevékenységekhez kapcsolódó szállítást és a radioaktív hulladék kezelését, míg ionizáló sugárzást kibocsátó berendezések esetén azok üzemeltetését és karbantartását.

Az OAH a jogszabályi követelmények teljesítésének módját az atomenergia alkalmazóival egyeztetett módon, világos és egyértelmű ajánlásokat tartalmazó útmutatókban fejti ki, azokat az érintettekhez eljuttatja, és a társadalom minden tagja számára hozzáférhetővé teszi. Az atomenergia alkalmazásához kapcsolódó nukleáris biztonsági, védettségi és non-proliferációs követelmények teljesítésének módjára vonatkozó útmutatókat az OAH főigazgatója adja ki.

Az útmutatók alkalmazása előtt mindig győződjön meg arról, hogy a legújabb, érvényes kiadást használja! Az érvényes útmutatókat az OAH honlapjáról (www.haea.gov.hu) töltheti le.

ELŐSZÓ

Az atomenergia békés célú, biztonságos alkalmazására vonatkozó legmagasabb szintű szabályozást az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atv.) tartalmazza.

A radioaktív hulladékok átmeneti tárolásának és végleges elhelyezésének szabályait a radioaktív hulladékok átmeneti tárolását vagy végleges elhelyezését biztosító tároló létesítmények biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 155/2014. (VI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) és annak mellékletei, a Biztonsági Szabályzatok határozzák meg.

A nukleáris biztonsági követelmények és rendelkezések betartása mindazok számára kötelező, akik az Atv. 9. § (2) bekezdése szerinti folyamatos hatósági felügyelet alatt állnak, valamint a Rendeletben előírt hatósági engedélyhez kötött tevékenységet folytatnak, ilyen tevékenységben közreműködnek, vagy ilyen tevékenység folytatásához engedély iránti kérelmet nyújtanak be. A nukleáris biztonsági követelmények és rendelkezések mellett a követelmények közé tartoznak az egyedi hatósági előírások, feltételek és kötelezettségek, amelyeket az OAH a radioaktív hulladék-tároló létesítmény biztonsága érdekében határozatban állapíthat meg.

A Rendelet mellékletét alkotó Biztonsági Szabályzatban foglalt követelmények teljesítésére az OAH ajánlásokat fogalmazhat meg, amelyeket útmutatók formájában ad ki. Az útmutatókat az OAH a honlapján közzéteszi. Jelen útmutató az engedélyesek önkéntes alávetésével érvényesül, nem tartalmaz általánosan kötelező érvényű normákat. Az útmutató nem tekinthető hivatalos jogértelmezésnek. A jogértelmezés a jogalkalmazó mindenkori feladata és felelőssége, ezért a jelen útmutatóban leírtak kizárólag szakmai álláspontnak tekinthetők, nem használhatók fel jogértelmezésként peres vagy közigazgatási eljárás során.

A Rendelet 3. § (3) bekezdése alapján, ha a kötelezettség teljesítése az útmutatókban foglaltak szerint történik, akkor az OAH a választott módszert a követelmények teljesítésének igazolására alkalmasnak tekintti, és az alkalmazott módszer megfelelőségét nem vizsgálja.

Az útmutatókban foglaltaktól eltérő módszerek alkalmazása esetén az OAH az alkalmazott módszer helyességét, megfelelőségét és teljeskörűségét részleteiben vizsgálja, ami hosszabb ügyintézési idővel, külső szakértő igénybevételével és további költségekkel járhat. Ha az engedélyes által választott módszer eltér az útmutató által ajánlottól, akkor az eltérés indokolása mellett igazolni kell, hogy a választott módszer legalább ugyanazt a biztonsági szintet biztosítja, mint az útmutatóban ajánlott.

Az útmutatók felülvizsgálata az OAH által meghatározott időszakonként vagy az engedélyesek javaslatára soron kívül történik.

A fenti szabályozást kiegészítik az engedélyesek, illetve más, a radioaktív hulladékok átmeneti tárolásában vagy végleges elhelyezésében közreműködő szervezetek (tervezők, gyártók stb.) belső szabályozási dokumentumai, amelyeket az irányítási rendszerükkel összhangban készítenek.

TARTALOM

1. BEVEZETÉS	7
1.1 Az útmutató tárgya és célja	7
1.2 Vonatkozó jogszabályok és előírások	7
2. MEGHATÁROZÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK	8
2.1 Meghatározások	8
2.2 Rövidítések	9
3. AZ ESETI JELENTÉSEKKEL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÁSOK	10
4. A JELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG TELJESÍTÉSÉNEK MÓDJA	11
4.1 Azonnali bejelentés	11
4.2 Nem azonnali bejelentés	12
4.3 Az INES-minősítés	12
4.4 Írásos bejelentés	14
4.5 Az esemény kivizsgálási jelentése	14
5. A JELENTÉSKÖTELES ESEMÉNYEK HATÓSÁGI VIZSGÁLATA ÉS ÉRTÉKELÉSE	17
6. MELLÉKLETEK	19
M1. Melléklet	19
M2. Melléklet	20
M3. Melléklet	22
M4. Melléklet	23

1. BEVEZETÉS

1.1 Az útmutató tárgya és célja

Az útmutató ajánlásokat tartalmaz a Rendeletben rögzített előírások teljesítésére, az azokban rögzített követelmények végrehajtására vonatkozóan, ezáltal biztosítva a létesítmény biztonsági szintjének növelését és fenntartását.

Az útmutató célja, hogy ajánlásokat adjon a bejelentési kötelezettség teljesítésének módjára, és egyértelművé tegye az ezzel kapcsolatos hatósági elvárásokat.

1.2 Vonatkozó jogszabályok és előírások

A biztonsági követelmények jogszabályi háttérét az Atv., valamint a Rendelet és mellékletei, a Biztonsági Szabályzatok biztosítják.

2. MEGHATÁROZÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

2.1 Meghatározások

Az útmutató az Atv. 2. §-ában, valamint a Rendelet 2. §-ában ismertetett meghatározásokon kívül az alábbi definíciókat tartalmazza.

Az engedélyes eseti jelentési kötelezettségei

a) az **azonnali bejelentési kötelezettség** alá tartozó eseményt azonnal, de nem később, mint a bekövetkezést, vagy ha azt azonnal nem észlelték, akkor az észlelést követő 2 órán belül telefonon a hatóságnak bejelenti az engedélyes,

b) a **nem azonnali bejelentési kötelezettség** alá tartozó eseményt nem később, mint a bekövetkezést, vagy ha azt azonnal nem észlelték, akkor az észlelést követő 14 órán belül telefonon a hatóságnak bejelenti az engedélyes.

Készenléti Ügyeletes Felügyelő (KÜGY)

Olyan nukleáris biztonsági felügyelő, akit a jelentésköteles események bejelentésének fogadására és a Nemzetközi Nukleáris Eseményskála (INES) szerinti minősítésének elvégzésére a munkaköri leírása feljogosít, és megfelel az OAH ME-5-0-2 eljárásrendjének 5.1 pontjában előírt követelményeknek.

ÜFK-korlátozás hatálya alá kerülés

ÜFK-korlátozás hatálya alá kerülésnek nevezünk minden olyan eseményt, mely során az ÜFK valamely korlátozása nem teljesül, és az előírt intézkedések végrehajtásával a korlátozásokon belüli állapotot lehetett létrehozni. Az ÜFK-korlátozás hatálya alá kerülés kezdetének a korlátozáson kívülre kerülés felismerésének időpontját tekintjük.

ÜFK-sértés

ÜFK-sértésnek tekintendő minden olyan esemény, amely során az ÜFK-korlátozás hatálya alá kerülés történik, és

- a) az ÜFK-ban előírt intézkedéseket a személyzet nem, vagy nem az előírt időhatáron belül hajtotta végre, vagy
- b) az ÜFK-ban előírt intézkedéseket végrehajtották, azonban a korlátozás átlépése a megadott időkorláton túl áll vagy állt fenn, valamint
- c) az ÜFK-ban előírt korlátozás, vagy feltétel átlépése megtörtént, a személyzet azonban nem észlelte annak ellenére, hogy az észlelésre

A radioaktív hulladék-tároló létesítmények eseti jelentései

lehetősége lett volna (ellenőrzési kötelezettséget ír elő a szabályozás a bekövetkezés és az észlelés közötti időszakban).

Szokatlan esemény

Olyan nem várt esemény, amelynek bekövetkezése az érvényes biztonsági elemzések alapján nem feltételezett, és amelynek kapcsán intézkedéseket kell kezdeményezni annak felderítésére.

2.2 Rövidítések

KÜGY	Az OAH Készenléti Ügyeletes Felügyelője
ÜFK	Üzemeltetési Feltételek és Korlátok dokumentum
INES	Nemzetközi Nukleáris Eseményskála

3. AZ ESETI JELENTÉSEKKEL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÁSOK

Az engedélyes a létesítmény létesítési és az azt követő életciklusszakaszaiban a biztonságot érintő eseményekről eseti jelentéseket készít, és azokat a hatóságnak benyújtja.

A hatóság a jelentési kötelezettség alá nem tartozó esemény kivizsgálásáról szóló jelentés benyújtását is kérheti az engedélyestől azért, hogy a hatósági eljárásokhoz, az engedélyes biztonsági teljesítményének megítéléséhez szükséges információk rendelkezésére álljanak.

A hatósághoz benyújtandó jelentéseket az engedélyes olyan részletességgel és mélységben készíti el, hogy az lehetővé tegye a hatóság számára az üzemeltetői tevékenység, vagy a biztonságot érintő események független, érdemi vizsgálatát és értékelését. Ezen felül, a vizsgálat érdekében, a hatóság további jelentések, információk benyújtását is kérheti.

A jelentéseket – a hatósággal előre egyeztetett szövegszerkesztői környezetben (alapesetben Word dokumentum) – elektronikusan nyújtja be az engedélyes.

Az engedélyes megteremti, és belső eljárásrendben szabályozza a jelentési rendszer működtetésének feltételeit.

A jelentési rendszer működtetése, feltételeinek megteremtése részeként az engedélyes biztosítja az eseménykivizsgálásról szóló jelentés elkészítéséhez szükséges kivizsgálási és elemzési feladatok elvégzésének feltételeit.

A bekövetkezett esemény – biztonsági súlyától függően – különböző szintű és terjedelmű kivizsgálást vonhat maga után.

Az engedélyes a jelentéseiben szereplő adatokat, információt rendszerezi, és megfelelő módszerrel értékeli, és ahol az értékelés hiányosságot tár fel, ott javítóintézkedést fogalmaz meg.

Az engedélyes biztosít minden olyan információt a hatóság számára, amely alapján megítélhető az események biztonságra gyakorolt hatása.

A hatóság – előre bejelentetten – a jelentésköteles események üzemeltetői kivizsgálásán túlmenően további kivizsgálásokat folytathat le, és/vagy ilyen kivizsgálás lefolytatását elrendelheti, esetenként az eseményt szakértő bevonásával vizsgálhatja.

4. A JELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG TELJESÍTÉSÉNEK MÓDJA

4.1 Azonnali bejelentés

Az azonnali jelentésköteles események jelentésére vonatkozóan a Rendelet 107. §-a a következő bejelentési határidőt írja elő:

„(1) Az engedélyes az eseti jelentési kötelezettségét a következők szerint teljesíti:

a) baleset-elhárítást nem érintő esemény esetén

aa) azonnali bejelentési kötelezettség alá tartozó eseményt, a bekövetkezést vagy észlelést követő 2 órán belül hangkapcsolatot biztosító elektronikus úton, ideértve a telefont bejelenti,”

A bejelentést az engedélyes szóban teszi meg a hatóság KÜGY-nek.

A bejelentés tartalmára vonatkozóan a 107. §. (2) bekezdése a következőt írja elő:

A „[...] bejelentésnek tartalmaznia kell az esemény rövid leírását, a kialakult állapot leírását, a megtett és tervezett intézkedéseket, továbbá azok várható hatásának leírását, valamint az esemény előzetes biztonsági értékelését.”

Az azonnali bejelentés tartalmazza:

- a) a bejelentő nevét és beosztását,
- b) a bejelentés indokát,
- c) az eseménnyel érintett létesítmény, rendszer(ek), rendszerelem(ek) megnevezését, azonosítóját,
- d) az esemény kezdetének és (ha már van) végének időpontját, vagy az esemény első észlelésének időpontját,
- e) a vonatkozó korlátozás (pl. ÜFK, egyéb előírások, hatósági korlátok, stb.) megnevezését,
- f) az esemény rövid ismertetését,
- g) az esemény (esetleg várható) biztonsági következményét;
- h) az esemény (feltételezett) okát, a tervezettől eltérő működéseket,
- i) az esemény kezelésére tett ideiglenes, előzetes és/vagy végleges intézkedéseket,
- j) a tervezett további intézkedéseket,

A radioaktív hulladék-tároló létesítmények eseti jelentései

k) értesített személyek, hatóságok felsorolását.

Az azonnali bejelentési kötelezettség alá eső események az 1. mellékletben kerültek felsorolásra.

Ha a KÜGY nem érhető el – mint elsődleges és alaphelyzetben egyetlen kapcsolattartási személy –, a bejelentéseket másik, a készenléti ügyelet ellátására jogosult felügyelő fogadja.

4.2 Nem azonnali bejelentés

A nem azonnali jelentésköteles események jelentésére vonatkozóan a Rendelet 107. §-a a következő bejelentési határidőt írja elő:

„(1) Az engedélyes az eseti jelentési kötelezettségét a következők szerint teljesíti:

a) nukleáris baleset-elhárítást nem érintő esemény esetén

ab) a nem azonnali bejelentési kötelezettség alá tartozó eseményt a bekövetkezést vagy az észlelést követő 14 órán belül telefonon bejelenti, és ...”

A bejelentést az engedélyes szóban teszi meg a KÜGY-nek. A nem azonnali bejelentési kötelezettség alá eső események körét a 2. melléklet tartalmazza.

4.3 Az INES-minősítés

Az INES-skála szerinti minősítés a bekövetkezett események INES szerinti kategorizálását jelenti. Az INES szerinti minősítést az AKFT1.48. számú, „Az INES-minősítés elvégzésének módszertana nukleáris és radiológiai események esetén” című útmutató alapján végzik el.

A rendelet 107. §. (1) bekezdés értelmében az engedélyes

„b) valamennyi esemény esetében az esemény INES minősítés szerinti besorolását 16 órán belül megküldi az atomenergia-felügyeleti szervnek.”

Az INES-minősítés elvégzésére az jogosult, aki igazolással bír a NAÜ, vagy az engedélyes házi tanfolyamának elvégzéséről.

A kitöltött, hatóság által egyeztetett minősítési formálapon a hatóság tudta és beleegyezése nélkül változtatni nem lehet, mivel a hatósági pecsét és aláírás formális jóváhagyást jelent.

Az engedélyes az INES-minősítési formanyomtatványnak megfelelően magyar nyelven elkészíti a minősítési javaslatot, és az esemény felismerését követő 16 órán belül elküldi a hatóság részére. Az elküldésről tájékoztatja a KÜGY-öt. A formanyomtatványt az M4-es melléklet tartalmazza.

A radioaktív hulladék-tároló létesítmények eseti jelentései

A Rendelet 108. §-a értelmében

„(1) Az atomenergia-felügyeleti szerv az engedélyes javaslata alapján megállapítja a bekövetkezett esemény INES minősítését.”

A KÜGY áttanulmányozza az engedélyes javaslatát. Az átadott jelentést – egyetértése esetén (a rendelkezésére álló minden egyéb információkat is figyelembe véve) – aláírja, lepecsételi, és visszaküldi.

„(2) Az atomenergia-felügyeleti szerv az INES minősítés szerinti 1 fokozatú vagy annál magasabb fokozatú eseményről az esemény bekövetkezését vagy észlelését követő 24 órán belül tájékoztatja a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséget. Az engedélyes köteles a tájékoztatáshoz szükséges adatokat tartalmazó, angol nyelven kitöltött eseményminősítési formanyomtatványt, az eseményt követő 20 órán belül az atomenergia-felügyeleti szervnek megküldeni.”

INES 1, illetve annál magasabb minősítési kategória esetén az engedélyes angol nyelven is elkészíti és megküldi az INES-minősítési formanyomtatványt a hatóság részére.

„(3) Az engedélyes az atomenergia-felügyeleti szervvel egyeztetett módon az INES minősítés szerinti 1 fokozatú vagy annál magasabb fokozatú eseményről 24 órán belül, az INES minősítés szerinti skála alatti eseményről rendszeresen tájékoztatja a lakosságot. Az INES minősítés szerinti 1 fokozatú vagy annál magasabb fokozatú eseményről készített tájékoztató közleményt az engedélyes az esemény bekövetkezését, vagy észlelését követő 20 órán belül, annak közlését megelőzően megküldi az atomenergia-felügyeleti szervnek.”

Ez után (amennyiben az esemény a skála szerint 1, vagy ennél magasabb fokozatú) a létesítmény tájékoztatásért felelős szervezete elkészíti a sajtóközleményt magyar és angol nyelven, és annak nyilvánosságra hozatala előtt (legalább két órával) megküldi a KÜGY-nek. Az INES szerinti 1 vagy annál magasabb minősítésű eseményről az esemény bekövetkezését vagy észlelését követő 24 órán belül a NAÜ-t tájékoztatni kell. A tájékoztatást a hatóság végzi.

Egy esemény INES-minősítését a rendelkezésre álló további információk alapján, valamint a kivizsgálás során feltárt, addig nem ismert körülmények alapján felül lehet vizsgálni. A felülvizsgálat során figyelembe veszik, hogy a feltárt körülmény jelentősen befolyásolja-e az eseménnyel kapcsolatos biztonsági helyzetet, vagy számot tarthat-e a lakosság kiemelt érdeklődésére.

Az engedélyes eljárást dolgoz ki a lakosság rendszeres, megfelelő tájékoztatása érdekében.

4.4 Írásos bejelentés

A Rendelet 107. §. (1) bekezdése értelmében az engedélyes

„ac) az eseményt annak bekövetkezését követő 16 órán belül írásban is bejelenti az atomenergia-felügyeleti szervnek,“

Az engedélyes minden jelentésköteles eseményt a szóbeli bejelentést követően, az esemény bekövetkezését, illetve észlelését követő 16 órán belül írásban is bejelenti a hatóság részére.

Az írásos bejelentés célja elsősorban a szóbeli bejelentés hivatalos megerősítése. Az írásos bejelentésben a szóbeli bejelentésben közölt információk bejelentése megismétlendő a következő kiegészítésekkel:

- a) a szóbeli jelentés óta eltelt időben bekövetkezett lényeges történések felsorolásával,
- b) a végrehajtott intézkedések eredményességének és várható hatásának értékelésével,
- c) az eseményre vonatkozó új információkkal.

A KÜGY a bejelentés mellett további információt is kérhet az engedélyestől az esemény lefolyásával, következményeinek elhárításával kapcsolatban. Az információt telefonon, vagy külön kérés esetén írásban adja meg az engedélyes.

4.5 Az esemény kivizsgálási jelentése

A Rendelet alapján:

„109. § (1) Az engedélyes a jelentésköteles eseménynek az atomenergia-felügyeleti szervhez történő bejelentésével egyidejűleg megkezdi az esemény kivizsgálását. A vizsgálat során meg kell állapítani az esemény bekövetkezésének okát és következményeit. A vizsgálat eredménye alapján az engedélyes intézkedéseket tesz az esemény megismétlődésének megakadályozása és az ahhoz hasonló események bekövetkezésének megelőzése érdekében.

(2) Az engedélyes az (1) bekezdés szerinti vizsgálatáról és annak eredményéről az esemény bekövetkezését vagy észlelését követő 45 napon belül jelentést küld az atomenergia-felügyeleti szervnek. Ha a jelentés elkészítéséhez szükséges vizsgálat vagy értékelés elvégzéséhez szükséges, az atomenergia-felügyeleti szerv a jelentés benyújtási határidejét kérelemre a vizsgálat vagy értékelés elkészítéséhez szükséges ideig meghosszabbíthatja.”

A határidő meghosszabbítását az engedélyes kérelmezi a kivizsgálási határidő lejárta előtt. A kérelem benyújtásánál figyelembe kell venni az Atv.

A radioaktív hulladék-tároló létesítmények eseti jelentései

15/A. § (5) bekezdését is, hogy a jelentés teljesítési határideje egy alkalommal meghosszabbítható, ha az engedélyes igazolja, hogy rajta kívül álló ok lehetetlenné teszi a határidőre való teljesítést, és elemzéssel igazolja, hogy a meghatározott cselekmény végrehajtásának késedelme nem csökkenti a nukleáris biztonság, a védettség és a biztosítéki intézkedések szintjét.

A hatósághoz benyújtandó jelentéseket az engedélyes olyan részletességgel és mélységben készíti el, hogy az lehetővé tegye a hatóság számára az eseményhez kapcsolódó tevékenységek, vagy a biztonságot érintő események független, érdemi vizsgálatát és értékelését. Az engedélyes minden jelentésköteles eseményt kivizsgál. A kivizsgálási jelentés állításait a kivizsgálás során begyűjtött dokumentumokkal támasztja alá.

A hatóság bármilyen, további dokumentációt bekérhet, amely segíti az esemény biztonsági értékelését.

Az engedélyes a kivizsgálási jelentést elektronikus úton (kereshető, szerkeszthető formátum, célszerűen Word) megküldi a hatóságnak. A jelentéseket egyértelmű sorszámozással látja el az azonosíthatóság és nyilvántarthatóság érdekében.

Az esemény kivizsgálása legalább a következőket tartalmazza:

I. Az esemény alapadatai

- a) az érintett létesítmény megnevezése,
- b) az esemény megnevezése,
- c) az esemény kezdetének időpontja,
- d) az esemény INES-skála szerinti minősítése,
- e) az esemény során érintett, illetve megsértett korlátozás, előírás megnevezése és azonosítója,
- f) az esemény során a létesítmény melyik ÜFK-pont hatálya alá került,
- g) az esemény rövid összefoglalása

II. Az esemény lefolyása

1. az esemény kiindulásakor jellemző technológiai adatok,
2. a normál üzemállapothoz képest fennálló eltérések az esemény kiindulásakor:
 - az eseményt megelőző műveletek, körülmények,

A radioaktív hulladék-tároló létesítmények eseti jelentései

- az esemény észlelésének módja, ideje,
- az esemény lefolyása időrendi sorrendben,
- az esemény során előfordult lényeges eltérések, meghibásodások, az esemény sugárvédelmi következményei,

3. a korábban előfordult hasonló események felsorolása.

III. Az esemény értékelése

- a) az esemény oka,
- b) az esemény alapvető okának elemzése és megállapítása (root cause analysis), melyet abban az esetben szükséges elvégezni, ha azt az esemény biztonsági súlya indokoltá teszi,
- c) a lehetséges következmények elemzése,
- d) az esemény biztonságra gyakorolt hatásának elemzése (biztonsági jelentősége, kihatása a biztonsági funkciókra, az esemény előtti, alatti és az azt követő üzemállapotok biztonsági értékelése),
- e) az esemény lefolyása során megtett intézkedések és azok eredményessége,
- f) a személyzet esemény során végzett tevékenységének értékelése,
- g) az írásos dokumentációkkal, eljárásrendekkel kapcsolatos észrevételek (pl. az érvényes üzemzavar-elhárítási, üzemeltetési, karbantartási előírások megfelelésének értékelése),
- h) a berendezésekkel, működésükkel, meghibásodásukkal kapcsolatos további észrevételek.

IV. Eltérések és javítóintézkedések

- a) a kivizsgálás során feltárt eltérések felsorolása,
- b) az esemény következménye és biztonságra gyakorolt hatása,
- c) a hasonló események elkerülésére elhatározott, már végrehajtott és tervezett intézkedések:
 - összerendelésük a korábban meghatározott, az intézkedéssel részben vagy egészben javítani célzott eltéréssel,
 - az intézkedések felelőse,

A radioaktív hulladék-tároló létesítmények eseti jelentései

- az intézkedések végrehajtási határideje.

V. A kivizsgálás

- a) a kivizsgáló és az egyeztető személy neve és aláírása,
- b) a jóváhagyó vezető által elhatározott módosítások felsorolása,
- c) a jelentés lezárásának időpontja,
- d) a jóváhagyó neve és aláírása.

Az M4-es melléklet tartalmazza a kivizsgálási jegyzőkönyv fentieknek megfelelő formátumát. Az ott megadott formátum betartása lényeges, mivel a hatékony informatikai feldolgozhatóság ezáltal biztosított a hatóság számára.

5. A JELENTÉSKÖTELES ESEMÉNYEK HATÓSÁGI VIZSGÁLATA ÉS ÉRTÉKELÉSE

A Rendelet alapján:

„110. § (1) Az atomenergia-felügyeleti szerv a (2) bekezdés szerint jogosult bekapcsolódni az engedélyes eseménykivizsgálási tevékenységébe vagy független kivizsgálást hajthat végre. Az atomenergia-felügyeleti szerv mindkét esetben - az Atv. 17. § (3) bekezdésében meghatározott intézményen kívül - igénybe veheti független szakértő közreműködését is.”

A hatóság – előre bejelentetten – a jelentésköteles események üzemeltetői kivizsgálásán túlmenően további kivizsgálásokat folytathat le, és/vagy ilyen kivizsgálás lefolytatását elrendelheti, esetenként az eseményt szakértő bevonásával vizsgálhatja.

A hatóság értékeli az eseményeket egyenként, és a biztonsági teljesítményértékelés keretében együttesen is. Megállapításait közli az engedéllyessel abban az esetben, ha azok eltérnek az engedélyes kivizsgálási jelentésében foglaltaktól, vagy, ha az esemény közvetlen hatósági beavatkozást igényel.

„(2) A bejelentett eseményt az atomenergia-felügyeleti szerv a bejelentéskor a rendelkezésére álló információ alapján megvizsgálja és azt:

- a) az engedélyes kivizsgálási jelentése alapján elemzi és értékeli,*
- b) az engedélyes által folyamatosan biztosított információ alapján elemzi és értékeli, továbbá szükség esetén helyszíni vizsgálatot tart, vagy*
- c) az engedélyes kivizsgálásától független helyszíni vizsgálat keretében vizsgálja és értékeli.*

A radioaktív hulladék-tároló létesítmények eseti jelentései

(3) A helyszíni vizsgálat során az atomenergia-felügyeleti szerv az érintett személyektől, az engedélyes munkavállalótól tájékoztatást kérhet, helyszíni szemlét tarthat, és az esemény bekövetkezésének rekonstrukcióját rendelheti el.”

A kivizsgálás során az engedélyes biztosítja a megfelelő feltételeket, körülményeket a hatósági kivizsgálás lefolytatásához. Ennek érdekében az eseménnyel kapcsolatos, általa ismert tényeket közli, a bizonyítékokat – amennyiben észszerűen megoldható és szükséges – átadja a nukleáris biztonsági hatóságnak. Ha a hatóság az esemény kivizsgálásához helyszíni ellenőrzést tart szükségesnek, az engedélyes a T0.1. számú útmutató szerint jár el.

„(4) Az atomenergia-felügyeleti szerv az engedélyesnél bekövetkezett esemény miatt, figyelembe véve a (2) bekezdés szerinti jelentés vagy vizsgálat megállapításait, továbbá más tároló létesítményben bekövetkezett esemény, vagy üzemeltetési tapasztalat alapján a tároló létesítmény biztonsága, az egészség-, a környezet- vagy a vagyonvédelem érdekében intézkedések végrehajtását írhatja elő.”

Az engedélyes a hatósággal közösen kiválasztott eseményekről egyeztetett formában és tartalommal magyar vagy angol, vagy mindkét nyelven jelentéseket készít a nemzetközi hatósági információcsere elősegítése érdekében. A nukleáris biztonsági hatóság a nemzetközi fórumokon kapott információról tájékoztatja az engedélyest, elősegítve a külső tapasztalatok hasznosítását. A nemzetközi megállapodásoknak, együttműködési vállalásoknak megfelelően a hatóság az engedélyes közreműködésével eleget tesz kötelezettségeinek.

6. MELLÉKLETEK

M1. Melléklet

AZONNALI BEJELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG ALÁ TARTOZÓ ESEMÉNYEK

Az alábbi esetekben az engedélyes azonnali jelentést tesz (2 órán belül) a KÜGY-nek.

1. A tárolólétesítményben az engedélyes erre feljogosított munkavállalója veszélyhelyzetet hirdetett ki.
2. A meglévő utasításokban nem szabályozott, a nukleáris biztonságra hatással lévő üzemi vagy üzemzavari helyzet alakult ki.
3. A tárolólétesítményt a hatóság által jóváhagyott üzemeltetési feltételektől és korlátoktól eltérő, vagy abban nem szabályozott üzemi állapotban, körülmények között üzemeltetik, vagy üzemeltették, tehát ÜFK-sértés esete áll vagy állt fenn.
4. Minden olyan esemény, amely a tárolólétesítmény természetes és mesterséges gátjainak funkcióját a nukleáris biztonságot veszélyeztető mértékben degradálja.
5. Radioaktív anyagok nem tervezett kibocsátása, amelynek eredményeként az érvényes kibocsátási határértékek alapján számított kibocsátásihatárérték-kritérium meghaladja a 0,3-et.
6. A személyzet bármely tagjánál nem tervezett, rendkívüli sugárterhelés történik, vagy akár az éves dózismegszorítást, akár a dóziskorlátot túllépik.
7. Radioaktív anyagok nem tervezett kikerülése az ellenőrzött zóna helyiségeibe, melynek eredményeként az érvényes előírásokban rögzített korlátokat meghaladóan megnőtt a levegőben lévő radioaktív anyagok aktivitáskoncentrációja, a felületi szennyezettség, illetve a dózisteljesítmény.
8. Egyéb radioaktív anyag hiányának felfedezése (amennyiben a hiány összefüggésbe hozható a nukleáris védettséggel vagy a fizikai védelmi rendszert érintő bármely szabotázzsal vagy jogtalan eltulajdonításra irányuló magatartással és tevékenységgel, akkor az atomenergia alkalmazása körében a fizikai védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló 190/2011. (IX. 19.) Korm. rendelet 33. § (1) szerint azonnali jelentésköteles esemény).

M2. Melléklet**BEJELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG ALÁ TARTOZÓ ESEMÉNYEK (NEM AZONNALI JELENTÉSKÖTELES ESEMÉNYEK)****AZ ALÁBBI ESETEKBE AZ ENGEDÉLYES NEM AZONNALI JELENTÉST TESZ (14 ÓRÁN BELÜL) A KÜGY-NEK.**

1. Biztonsági funkció megvalósítására alkalmazott rendszernél, rendszerelemnél ismétlődő meghibásodást észleltek, annak ellenére, hogy korábban javítóintézkedéseket valósítottak meg.
2. A tárolólétesítmény biztonsági elemzésében, az elemzések módszerében és kiinduló adataiban, továbbá az üzemeltetés feltételeinek és korlátjainak megalapozásánál figyelembe vett feltételezésekben olyan hibát fedeztek fel, amely a létesítmény biztonságos állapotának megítélését befolyásolja.
3. Nyomástartó berendezést az engedélyezett értékeket meghaladó paraméterekkel üzemeltettek.
4. A hulladékcsomag telephelyen belüli szállítása és kezelése során a hulladékcsomag szállítását vagy kezelését biztosító eszköz, berendezés, rendszer, rendszerelem a nukleáris biztonsági funkcióját befolyásoló módon meghibásodott.
5. Telephelyen kívüli szállítás közben a hulladékcsomag sérülése vagy a szállítóeszköz meghibásodása, amely nem tervezett sugárterhelést okozott vagy okozhatott volna, illetve az esemény következtében a szállítást megszakították, mert a szállítóeszközben vagy a szállított szerkezetben olyan meghibásodás történt, amely javítást igényel.
6. Hulladékcsomag kezelése során bekövetkezett esemény, amely a csomag sérüléséhez vezetett vagy vezethetett volna, továbbá minden olyan esemény, amelynek során a csomag épsége veszélyeztetve volt.
7. A személyzet bármely tagjánál az egy műszakra vonatkozó ellenőrzési szint, vagy a dozimetriai engedélyen engedélyezett dózis túllépése.
8. Szokatlan események, amelyek ugyan nem jelentéskötelesek, de jellegüknél fogva, vagy továbbfejlődésük esetén veszélyeztetik az alapvető biztonsági funkciók megvalósulását.
9. A meglévő utasításokban nem szabályozott üzemi és üzemzavari helyzet alakult ki, amely a gátak védelmi funkcióját csökkenti, ezáltal a hosszú távú biztonságra kedvezőtlen hatással van, illetve lehet.

A radioaktív hulladék-tároló létesítmények eseti jelentései

10. A következők szerinti, vagy egyéb, hasonló körülményt tártak fel: olyan rendszer- vagy rendszerelem-meghibásodás, amely a biztonsági funkcióknak a tervezés, illetve az üzemeltetési feltételek és korlátok megalapozása során feltételezettek szerinti teljesülését megakadályozza; funkcionális hiányosság; előírások nem megfelelése.
11. A tárolólétesítmény területén olyan tűzjelzés történt, amely a tűzoltók vonulását vonta maga után.
12. A tartalék generátor folyamatos, 24 órán át tartó működtetéséhez nem áll rendelkezésre elegendő üzemanyag.
13. A tartalék generátor meghibásodott, vagy olyan hiba lépett fel, amely miatt a generátor a funkcióját nem tudja ellátni teljes mértékben, vagy a hiba miatt a rendelkezésre állása nem felel meg az előírásoknak (vagyis ki kell venni a generátort javításra, és ez a hulladékkezelési műveletek felfüggesztését vonja maga után).
14. Természeti csapás (földrengés, árvíz, vihar stb.), a légi közlekedésből fakadó közvetlen veszélyeztetés, háborús helyzet vagy egyéb külső fenyegetés, amely következtében védelmi jellegű intézkedést hajtanak végre.
15. A létesítmény biztonságát érintő fenyegetés vagy szándékos károkozás történt, és/vagy a fizikai védelemben jelentős hiányosságot fedeztek fel. E pont alkalmazása esetén a bejelentési kötelezettség ideje a fejezetben egyébként alkalmazandó 14 óra helyett a következő munkanap, megfelelően az OAH FV-12v3 (Fizikai védelemmel kapcsolatos jelentési rendszer) útmutatója vonatkozó határidejének. (E pont alkalmazása esetén sem kell kétszer bejelenteni ugyanazt az eseményt, jelen útmutató csak iránymutatásul szolgál a kivizsgáláshoz. A kivizsgálási jegyzőkönyv felépítésére vonatkozóan az M4. Melléklet nyújt kiindulási alapot, de azt sem kötelező teljes egészében követni.)
16. Olyan, szokatlan események, amelyek a jelen útmutató egyéb kritériumai miatt nem lennének jelentésköteles események, azonban jellegüknél fogva, illetve továbbfejlődésük esetén, közvetve vagy közvetlenül veszélyeztetik a biztonsági funkciók megvalósulását.

M3. Melléklet

GYORS TÁJÉKOZTATÁSI KÖTELEZETTSÉG ALÁ TARTOZÓ ESEMÉNYEK

1. Olyan események, amelyek a tároló biztonságát nem érintik, de jellegüknél fogva közérdeklődésre, valamint a nyomtatott és elektronikus sajtó számára érdeklődésre okot adó események. A kiadandó sajtótájékoztató szövegének tervezetét a hivatalos kiadása előtt kell megküldeni.
2. Olyan események, amelyek az elsődleges beavatkozók (katasztrófavédelmi szervezeti egységek) telephelyen kívülről történő vonulásával járnak.
3. A létesítmény felügyeletében részt vevő többi hatóság részére benyújtott, az eseményekkel kapcsolatos jelentések másolatát azok benyújtásával egy időben a nukleáris biztonsági hatóság részére is el kell küldeni.
4. Az engedélyes tudomására jutott nukleáris biztonsági jogszabály vagy hatósági kötelezés megsértését a következő munkanap végéig jelenteni köteles a nukleáris biztonsági hatóságnak.

M4. Melléklet**ESEMÉNYKIVIZSGÁLÁSI JEGYZŐKÖNYVMINTA**

Esemény azonosítója:

ESEMÉNYKIVIZSGÁLÁSI JEGYZŐKÖNYV

- 1. Az esemény megnevezése:**
- 2. Az érintett modul száma:**
- 3. Az esemény kezdetének időpontja:**
- 4. Az esemény INES szerinti besorolása:**
- 5. Az esemény során megsértett ÜFK-előírás:**
- 6. Az esemény során az ÜFK mely pontja hatálya alá került a létesítmény:**
- 7. Az esemény rövid összefoglalása:**
- 8. Az esemény lefolyása:**
 - 8.1. Kiinduló állapot:**
 - 8.2. Eltérés a normál üzemi állapottól:**
 - 8.3. Az eseményt megelőző műveletek, körülmények:**
 - 8.4. Az esemény észlelésének módja:**
 - 8.5. Az esemény lefolyása időrendi sorrendben:**
- 9. Korábban előfordult hasonló események:**
- 10. Az esemény értékelése:**
- 11. Az esemény vizsgálata során feltárt eltérések:**
 - 11.1.**

(leírás; jellege: közvetlen/alapvető/hozzájáruló/egyéb; eltérés besorolása: pl. berendezés hibája)
- 12. Az esemény következménye és biztonságra gyakorolt hatása:**
- 13. Szükséges intézkedések:**

A radioaktív hulladék-tároló létesítmények eseti jelentései

13.1. feladat:

Határidő:

Felelős:

14. A kivizsgálást végezte:

.....

15. A kivizsgálás vezetője:

.....

16. Egyeztetette:

.....

17. A jóváhagyó igazgató által elhatározott módosítások:

18. A kivizsgálás lezárva:

19. A kivizsgálási jegyzőkönyvet jóváhagyta:

.....